

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 185/06-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. júna 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. R. K., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaniach vedených pod sp. zn. 18 E 2066/02 a sp. zn. 18 E 356/95 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. R. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2006 doručená sťažnosť Ing. R. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 18 E 2066/02 a sp. zn. 18 E 356/95.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že vo veci sp. zn. 18 E 2066/02 podal na okresnom súde „návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia na zaplatenie prednostnej pohľadávky výživného za január 1996 v sume 1 400 korún (...)“. Keďže povinný nevlastnil žiadny postihnuteľný majetok, sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne „podaním z 31. 1. 2006 požiadal súd o zastavenie exekúcie voči firme P.“ a súčasne požiadal, „aby spis 18 E 2066/02 spojil súd s konaním 18 E 356/95“, v rámci ktorého by bolo možné podľa právneho názoru sťažovateľa „vymáhať zo starobného dôchodku povinného“ (otca sťažovateľa) pohľadávku uplatnenú v rámci konania vedeného pod sp. zn. 18 E 2066/02. Okresný súd sťažovateľovmu návrhu nevyhovel lebo „súd nemôže veci spojiť z dôvodu, že spolu nesúvisia“.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nasledovný nález:

„1. Základné právo Ing. R. K. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v konaniach Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 18 E 2066/02 a 18 E 365/95 porušené b o l o.

2. Okresnému súdu Bratislava V sa prikazuje výživné za január 1996 dovymôcť v rámci právoplatne nariadeného VR 18 E 356/95.

3. Ing. R. K. sa priznáva suma 10 000 Sk ako primerané finančné zadosťučinenie za porušenie jeho základného práva, ktorú mu je povinný Okresný súd Bratislava V zaplatiť v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava V je povinný uhradiť Ing. R. K. trovy konania a trovy právneho zastúpenia do rúk advokátky v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Nahliadnutím do súdnych spisov okresného súdu sp. zn. 18 E 2066/02 a sp. zn. 18 E 365/95 ústavný súd zistil nasledovné relevantné skutočnosti:

A.

Vo veci sp. zn. 18 E 2066/02 sa začalo konanie 29. mája 2001 na návrh sťažovateľa na výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky z účtu povinného (spoločnosti P., s. r. o., B.), resp. na ďalší návrh sťažovateľa zo 17. mája 2002 predajom hnutel'ných vecí vo vlastníctve povinného. Exekučným titulom bol právoplatný a vykonateľný rozsudok okresného súdu

č. k. 11 C 50/96-73 z 15. novembra 2000 (sťažovateľ c/a spoločnosť P., s. r. o., o zaplatenie 1 400 Sk s príslušenstvom). Okresný súd vo veci 29. mája 2002 nariadil výkon rozhodnutia. Sťažovateľ 13. októbra 2003 urgoval pokračovanie v konaní. Okresný súd 7. júla 2005 oznámil právnej zástupkyňi sťažovateľa, že zisťuje majetok povinného, a 27. júla 2005 jej oznámil, že povinný nemá žiadny postihnuteľný hnutel'ný majetok. Sťažovateľ podaním z 2. septembra 2005 doručeným okresnému súdu 5. septembra 2005 požiadal, aby bol vymáhaním pohľadávky poverený exekútor, a na výzvu okresného súdu zo 7. septembra 2005 oznámil súdu 7. novembra 2005 meno exekútora, prostredníctvom ktorého chce zabezpečiť výkon exekúcie („A. M., Exekútorský úrad B.“). Okresný súd 10. novembra 2005 vyznačil v registri skončenie veci vedenej pod sp. zn. 18 E 2066/02 ako vec skončená „inak“ a podanie sťažovateľa z 2. septembra 2005 zapísal ako nový návrh v oddelení Er. Veci pridelil sp. zn. 36 Er 1748/2005.

B.

Vo veci sp. zn. 36 Er 1748/2005 (sťažovateľ c/a spoločnosť P., s. r. o.) vydal okresný súd 16. novembra 2005 poverenie č. 5105008681 súdnej exekútorke na vymoženie uloženej povinnosti 1 400 Sk, trov konania a trov exekúcie. Vec bola u exekútora vedená pod sp. zn. Ex 116/05. Exekučným titulom bol už vyššie uvedený rozsudok okresného súdu z 15. novembra 2000.

Podaním z 31. januára 2006 (doručeným okresnému súdu 1. februára 2006) právna zástupkyňa sťažovateľa navrhla zastaviť exekučné konanie, lebo povinný nemal žiadny majetok, ktorý by mohol byť postihnutý exekúciou. Súčasne žiadala spojiť vec vedenú pod sp. zn. 18 E 2066/02 s vecou vedenou pod sp. zn. 18 E 356/95. Exekútorský úrad 21. februára 2006 navrhol okresnému súdu zastaviť exekúciu na základe sťažovateľovho návrhu doručeného exekútorskému úradu 31. januára 2006. Okresný súd uznesením č. k. 36 Er 1748/2005-24 z 21. apríla 2006 zastavil exekúciu vedenú pod sp. zn. 36 Er 1748/2005, Ex 116/05.

C.

Konanie vo veci sp. zn. 18 E 356/95 začalo na okresnom súde na základe návrhu sťažovateľa z 31. marca 1995 (doručeného súdu 4. apríla 1995), ktorým žiadal nariadiť

výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy povinného Š. D. Exekučným titulom bol právoplatný a vykonateľný rozsudok Obvodného súdu B. 5 č. k. 7 C 209/92-63 zo 17. decembra 1993 v spojení s rozsudkom Mestského súdu v B. č. k. 8 Co 106/94-97 zo 7. septembra 1994 (vo veci platenia výživného sťažovateľovi povinným od 1. júna 1993). Okresný súd 29. mája 1995 uznesením č. k. 18 E 356/95-5 nariadil výkon rozhodnutia zrážkami na plat a nemocenské dávky povinného u jeho platiteľa mzdy (spoločnosti P., s. r. o.) od 1. marca 1995 vo výške 1 400 Sk mesačne. Právna zástupkyňa sťažovateľa 18. apríla 2005 navrhla, aby pohľadávka bola zrážaná zo starobného dôchodku povinného vyplácaného mu S., ústredím v B. (ďalej len „S.“).

Okresný súd uznesením z 3. mája 2005 upovedomil S. o uznesení z 29. mája 1995 o nariadení výkonu rozhodnutia a vyzval ju pokračovať v zrážkach z dôchodku povinného. S. 7. septembra 2005 oznámila okresnému súdu, že povinný je poberateľom starobného dôchodku. Okresný súd 7. decembra 2005 zaslal S. uznesenie z 3. mája 2005 (aj opravné uznesenie z 5. augusta 2005) na vykonanie zrážky z dôchodku povinného. Okresnému súdu bolo 19. januára 2006 doručené oznámenie S. z 5. januára 2006 pre sťažovateľa o začatí zrážania nedoplatku povinného od 6. októbra 2005 z jeho starobného dôchodku. Právna zástupkyňa sťažovateľa 1. februára 2006 žiadala okresný súd o spojenie veci vedenej pod sp. zn. 18 E 2066/02 s vecou vedenou pod sp. zn. 18 E 356/95. Okresný súd uznesením č. k. 18 E 356/95-79 z 1. marca 2006 rozhodol, že „návrhu oprávneného na spojenie konania (...) na spoločné konanie nevyhovuje“. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil tým, že „ide o dve konania, odlišujúce sa jednak v osobách účastníkov, exekučnom titule a pridelenia veci do dvoch odlišných senátov“. Právna zástupkyňa sťažovateľa 23. februára 2006 požiadala okresný súd, aby „postúpil spis na ďalšie vymáhanie exekútorovi (...) aby tento oznámil platiteľovi starobného dôchodku povinného (...) SPÚ B. ďalšie zrážky z jeho dôchodku na súdom právoplatne nariadený VR“.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom posúdenia v rámci predbežného prerokovania sťažnosti bolo zisťovanie, či v sťažovateľom napadnutých konaniach vedených na okresnom súde pod sp. zn. 18 E 2066/02 a pod sp. zn. 18 E 356/95 existujú dôvody brániace v zmysle vyššie

uvedených ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie.

A.

V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 18 E 2066/02 (pozri vyššie bod II. A odôvodnenia) sťažovateľ 5. septembra 2005 požiadal okresný súd o ďalšie vymáhanie jeho pohľadávky prostredníctvom exekučného konania a 7. novembra 2005 oznámil meno exekútora, prostredníctvom ktorého chcel zabezpečiť výkon exekúcie. Z uvedeného dôvodu okresný súd ukončil vymáhanie sťažovateľovej pohľadávky formou súdneho výkonu rozhodnutia a 16. novembra 2005 poveril súdnu exekútorku vymáhaním súdom uloženej povinnosti. Konanie o novom návrhu sťažovateľa bolo vedené pod sp. zn. 36 Er 1748/2005 (pozri vyššie bod II. B odôvodnenia).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 75/04).

Ústavný súd už judikoval, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Na základe uvedeného sa lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorou sa namieta porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o porušení tohto základného práva dozvedieť. Začiatok zákonnej lehoty je teda v prípade tohto práva vymedzený subjektívne podľa možnosti sťažovateľa dozvedieť sa o jeho porušení. Posúdenie tejto možnosti je vždy individuálne vzhľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Ústavný súd pritom prihliada tak na účel tohto základného práva, ako aj na účel predmetnej zákonnej lehoty.

Pokiaľ ide o konkrétne okolnosti rozhodujúce pre plynutie zákonnej lehoty na podanie sťažnosti, z obsahu sťažnosti sťažovateľa a zo spisu okresného súdu sp. zn. 18 E 2066/02 vyplýva, že rozhodujúcou skutočnosťou pre počítanie zákonom ustanovenej lehoty je deň prejavu vôle sťažovateľa smerujúceho k zmene právnej formy vymáhania jeho pohľadávky z 5. septembra 2005, keď bol jeho návrh doručený okresnému súdu. Ústavný súd pritom nezistil z obsahu sťažnosti sťažovateľa žiadnu skutočnosť alebo dôvod na to, aby zákonnú lehotu dvoch mesiacov počítal v danej veci od neskoršieho času, než je čas, keď bol jeho návrh doručený okresnému súdu.

Keďže sťažovateľ 5. septembra 2005 požiadal, resp. zvolil si inú formu vymáhania jeho pohľadávky a vo svojej sťažnosti namietal porušenie ním označeného základného práva výlučne v konaní vedenom pod sp. zn. 18 E 2066/02, a nie aj v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Er 1748/2005 (ktoré začalo z jeho iniciatívy poverením vydaným okresným súdom exekútorovi 16. novembra 2005), je potrebné jeho sťažnosť kvalifikovať ako sťažnosť podanú oneskorene (sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 11. apríla 2006), t. j. po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty na jej podanie, a z uvedeného dôvodu ju v tejto časti odmietnuť.

B.

Ústavný súd konštatuje, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 18 E 356/95 (pozri vyššie bod II. C odôvodnenia) sú účastníkmi konania sťažovateľ ako oprávnený a povinným subjektom je Š. D. Exekučný titul je v tejto veci iný ako vo veci vedenej pod sp. zn. 18 E 2066/02. Pohľadávka sťažovateľa uplatnená v tomto konaní bola uspokojená (resp. jej uspokojovanie pokračuje) vykonaním zrážok S. zo starobného dôchodku povinného v zmysle uznesenia okresného súdu z 29. mája 1995 o nariadení výkonu rozhodnutia v spojení s jeho uzneseniami z 3. mája 2005 a 5. augusta 2005, o čom bol sťažovateľ informovaný oznámením S. z 5. januára 2006.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 47/96) „Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR je

odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa súdnej alebo inej právnej ochrany.“

Vychádzajúc z predmetu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 18 E 356/95 ústavný súd konštatuje, že právna neistota sťažovateľa bola t. č. odstránená pokračovaním vo vymáhaní pohľadávky od povinného, tentoraz zrážaním ostávajúcej časti nedoplatku na výživnom zo starobného dôchodku povinného. O odstránení stavu svojej právnej neistoty sa sťažovateľ dozvedel z písomnej informácie S. oznámenej mu 5. januára 2006.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti, ktorá bola ústavnému súdu doručená 11. apríla 2006, namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu aj v konaní vedenom pod sp. zn. 18 E 356/95. Z obsahu súdneho spisu v predmetnej veci jednoznačne vyplýva, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už tvrdené porušovanie označeného základného práva sťažovateľa na okresnom súde netrvalo.

Tento skutkový stav bol základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

C.

Sťažovateľ ďalej žiadal, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal „*výživné za január 1996 dovymôcť v rámci právoplatne nariadeného VR 18 E 356/95*“. Ústavný súd poznamenáva, že v súvislosti s touto požiadavkou (uvedenou v bode 2 petitu sťažnosti) sťažovateľ nenamietal porušenie žiadneho základného práva.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd uznesením č. k. 18 E 356/95-79 z 1. marca 2006 nevyhovel návrhu sťažovateľa na spojenie konania vo veci vedenej pod sp. zn. 18 E 2066/02 s vecou vedenou pod sp. zn. 18 E 356/95 (pozri bod II. C. odôvodnenia).

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa doterajšej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové

a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené, alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02).

Uznesenie okresného súdu z 1. marca 2006 nie je zjavne svojvoľné a zjavne nedôvodné. Okresný súd vychádzal z existujúceho skutkového stavu a aplikoval naň na vec sa vzťahujúce ustanovenia platného práva, pričom svoj postup v odôvodnení riadne vysvetlil.

Ústavný súd teda na základe zásady subsidiarity obsiahnutej v čl. 127 ods. 1 ústavy nemá právomoc konať ako súd ďalšieho stupňa o predmetnom rozhodnutí okresného súdu, resp. ukladať mu povinnosti týkajúce sa vedenia (spôsobu) konania pred ním. Z uvedeného dôvodu ústavný súd predmetnú požiadavku sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, ústavný súd už o jeho žiadosti o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania nerozhodol, lebo ich poskytnutie je v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy (resp. § 56 ods. 4 a § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) viazané na vyhovenie sťažnosti.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2006